

CEVROINSTITUT

[school of political studies]

Komunistická strana Čech a Moravy 2007 – stav a perspektivy

České strany 2007 – křižovatky a cesty
Březen 2007

www.cevroinstitut.cz

CEVROINSTITUT

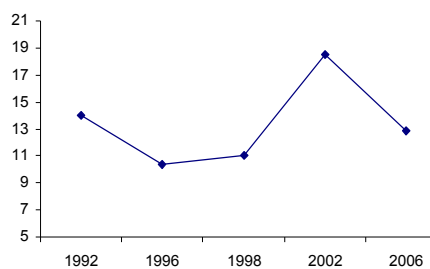
[school of political studies]

Voliči KSČM ve volbách do Poslanecké sněmovny

rok	počet voličů	% voličů
1992	909492	14,05
1996	626136	10,33
1998	658550	11,03
2002	882653	18,51
2006	685328	12,81

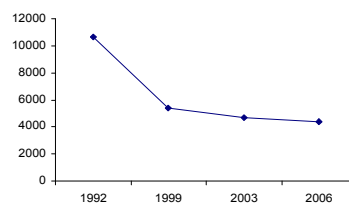
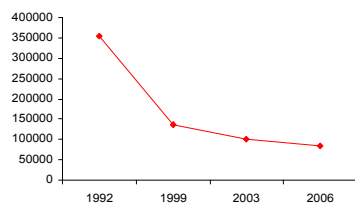
www.cevroinstitut.cz

Voliči KSČM ve volbách do Poslanecké sněmovny

Členská základna a základní organizace

rok	počet členů	počet organizací
1992	354549	10669
1999	135516	5406
2003	100781	4691
2006	82994	4378

Herbert Kitschelt o nástupnických stranách KS ve SVE I.

- důležitá role charakteru režimů panujících před rokem 1989:
  - patrimonální (evropské státy SSSR, Bulharsko, Rumunsko, Srbsko)
  - byrokraticko-autoritářské (NDR, české země, část. Slovensko)
  - národně-akomodační (Polsko, Maďarsko, Chorvatsko, Slovinsko, část. Slovensko a pobaltské republiky)

Herbert Kitschelt o nástupnických stranách KS ve SVE II.

<i>patrimonální</i>	<i>byrokraticko-autoritářské</i>	<i>národně-akomodační</i>
<p>Neexistence reformních křidel – velmi složitá adaptace, často odmítání nezávislosti do poslední chvíle, pak absolutní bezradnost</p> <p>Zákazy KS versus jejich obnova pod jinými jmény a relativní až velký úspěch</p> <p>Bývalí komunisté se často politicky neorganizovali</p>	<p>Analogie s bývalými patrimonálními režimy</p> <p>Po úvodních epizodách s reformisty návrat ortodoxních komunistů – izolace, ostrakizace</p> <p>Slovensko – hraniční případ</p> <p>Původně žádní reformátoři, záhy po r. 89 ale zcela ovládli stranu, pak analogie s národně. akomod., ale menší úspěchy</p>	<p>Reformátoři mladší generace – technokrati se vzděláním, akceptace a podpora perestrojky</p> <p>Demokratický socialismus – moderní evropská levice tzv. sociáldemokratizace – vstup do PES</p> <p>Jako reakce vznik ortodoxní nekomunistické strany</p>

Faktory úspěchu KSČM – obecné + specifické

- (Ne-)připravenost stranické elity k proměně strany → konzervace
- (Ne-)akceptace transformace členskou základnou
- Historická relevance levice – posilující dualita až roztržičnost
- Udržení majetkového a finančního zázemí
- Dopad konfliktu centrum – periferie

A dále:

- Masový charakter členské základny a disciplinovanost voličů
- Řada přidružených filokomunistických organizací a skupin (KSM, KČP, Levicové kluby žen, odbory, panslavisté), novinářů, umělců
- Protestní potenciál – komunisté byli donedávna jedinou „čistou“ stranou
- Proporční volební systém
- Úspěch v boji o agrární a národně-socialistické dědictví

Vnitřní vývoj KSČM

Základní otázka:

Je KSČM skutečně rozdělená do skutečných názorových frakcí?

■ Mediální obraz:

„konzervativní (ortodoxní, dogmatické)“ versus „reformistické“ křídlo

■ Výsledky volby předsedy na 6. sjezdu (2004)

1. kolo:	M. Grebeníček	159
	V. Filip	139
	M. Ransdorf	25
	V. Exner	22
2. kolo:	M. Grebeníček	187
	V. Filip	157

Frakcionalizace, pokud vůbec existuje, má spíše strategicko-taktický ráz!

KSČM je i není rozdělená

- Trpí schizofrenií ve svém vystupování, nejen jako celek, ale především její jednotliví představitelé – jinak vystupují na veřejnosti, jinak na vnitrostranickém fóru (včetně Haló novin) → dva Vojtěchové Filipové:
  - **VF mediální** („státník, právník, místopředseda parlamentu“)
  - **VF vnitrostranický** („revolucionář, leninista“)
- Rozdělena není z hlediska skutečné ideologie, kde převládá dogmatismus, ale v pohledu na **taktiku a strategii**:
  - Přiblížit se ČSSD? Podporovat ji? Otevřeně nebo skrytě? Nebo jí ubližovat?
  - Být v důsledné opozici? Nebo být státotvorní? Snažit se o vstup do vlády? Kdy?
  - Jak moc spolupracovat s ostatními stranami?
  - Distancovat se na oko od své minulosti?

Recept na současný úspěch

- **Pragmatismus** – to, co stranu drží pohromadě a jde napříč křídly:
  - Udržuje zdání soupeřících křídel – vnitřní plurality
  - Nemění vnější atributy – není to potřeba, nemá proč plýtvat energií
  - Spolupracuje s ČSSD, když se to hodí a nezačíná jí to ohrožovat
  - Spolupracuje se všemi, když se to hodí a přináší to úspěch, např. to oslabuje politiky ČSSD, kteří váhají s KSČM spolupracovat

Ale když teče do bot, komunisté se vždy semknou a přiměřeně uzavrou !

Rizika pro budoucnost KSČM

- Klesající počet členské základny a základních organizací – viz komunál
- Dramatický nárůst průměrného věku členů – odhad dnes činí 71-72 let (více než 60 % členů je starších 70 let) → straně tikají „biologické hodiny“
- Rozkračování ČSSD a její rostoucí pragmatismus v pohledu na spolupráci s KSČM → sociální demokraté s komunisty počítají, ale jsou stále méně ochotní za to platit
- **Stávající politická garnitura – drtivá převaha padesátníků + →→ stačí jim 10-15 let politického přežívání, které status quo bohatě zajišťuje**
- **Netrpěliví z různých (dnes okrajových) křídel**

Scénáře možného vývoje

1. **Uchování statusu quo** – vysoká pravděpodobnost – nejnižší transakční náklady →→ relevantní politické přežívání po dobu 10, možná i 20 let – trvale sestupný trend s možnými výkyvy nahoru i dolů dle chování ČSSD a dalších okolností (existence velké koalice, hospodářská krize...)
2. **Otevření se reformismu nebo naopak hlubší konzervace** – málo pravděpodobné →→ akutní hrozba rozpadu a marginalizace + nejisté vyhlídky (zisky nemusejí vykrýt ztráty) + není ani poptávka ani nabídka
3. **Vnější zásah ze strany státní moci, akutní finanční problémy apod.** - malá pravděpodobnost → rozpad, marginalizace
4. **Zásadní politická a hospodářská krize** → posílení KSČM - nízká pravděpodobnost

CEVROINSTITUT

[school of political studies]

Děkuji Vám za pozornost!

Kontakt: mrklas@cevro.cz

www.cevroinstitut.cz